

Eugen HURUBĂ

**NOȚIUNI
DE EXECUTARE SILITĂ**

Universul Juridic

București

-2010-

Editat de S.C. Universul Juridic S.R.L.

Copyright © 2010, S.C. Universul Juridic S.R.L.

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
S.C. Universul Juridic S.R.L.

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără
acordul scris al S.C. Universul Juridic S.R.L.

**NICIUN EXEMPLAR DIN PREZENTUL TIRAJ NU VA FI
COMERCIALIZAT DECÂT ÎNSOTIT DE ÎNSOTIT DE SEMNĂTURA SI
ȘTAMPILA EDITORULUI, APLICATE PE INTERIORUL
ULTIMEI COPERTE.**

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

HURUBĂ, EUGEN

Noțiuni de executare silită / Eugen Hurubă. - București : Universul
Juridic, 2010

Bibliogr.

ISBN 978-973-127-371-6

347.952(498)

REDACȚIE:

tel./fax: **021.314.93.13**

tel.: **0732.320.665**

e-mail: **redactie@universuljuridic.ro**

DEPARTAMENTUL

telefon: **021.314.93.15; 0733.673.555**

DISTRIBUȚIE:

tel./fax: **021.314.93.16**

e-mail: **distributie@universuljuridic.ro**

www.universuljuridic.ro

**COMENZI ON-LINE,
CU REDUCERI DE PÂNĂ LA 15%**

Capitolul I

Considerații cu privire la executarea silită

Executarea silită reprezintă ultima fază a procesului civil și poate fi definită ca fiind procedura prin intermediul căreia creditorul, titular al dreptului recunoscut printr-o hotărâre judecătorească sau printr-un alt titlu executoriu, constrânge, cu concursul organelor de stat competente, pe debitorul său, care nu-și execută de bunăvoie obligațiile decurgând dintr-un asemenea titlu, de a și le aduce la îndeplinire, în mod silit¹.

Principiul prevăzut de lege este cel potrivit căruia obligația stabilită printr-o hotărâre judecătorească sau printr-un alt titlu se aduce la îndeplinire de bunăvoie, în caz contrar obligația aducându-se la îndeplinire prin executare silită.

De regulă, titlul în baza căruia se realizează o executare silită este o hotărâre judecătorească, care a rămas definitivă ori a devenit

---

¹ Pentru o cercetare amplă privind executarea silită, v.: S. Zilberstein, V. M. Ciobanu, *Drept procesual civil. Executarea silită*, vol. I și II, Ed. Lumina Lex, București, 1996 (citată în continuare *Executarea silită*); D. Negulescu, *Execuțiunea silită. Principiile generale*, vol. I, Tipografia Guttenberg, București, 1910; E. Herovanu, *Teoria executării silite*, Ed. Cioflec, București, 1942; I. Stoenescu, A. Hilsenrad, S. Zilberstein, *Tratat teoretic și practic de procedură a executării silite*, Ed. Academiei, București, 1966; C. Sion, *Căile de execuție*, Iași, 1943; E. Dan, *Codul de procedură civilă adnotat*, București, 1921, p. 537 și urm.; V. Negru, D. Radu, *Drept procesual civil*, E.D.P., București, 1972; I. Stoenescu, S. Zilberstein, *Tratat de drept procesual civil*, vol. II, Universitatea București, 1981, p. 207 și urm.; I. Leș, *Tratat de drept procesual civil*, ed. a IV-a, Ed. C.H. Beck, București, 2008, p. 939 și urm. (citată în continuare *Tratat*); I. Deleanu, *Tratat de procedură civilă*, vol. III, Ed. Servo-Sat, Arad, 2000 (citată în continuare *Tratat*); V. M. Ciobanu, *Drept procesual civil*, vol. II, Universitatea București, 1988, p. 107 și urm.; G. Boroi, *Drept procesual civil. Note de curs*, vol. II, Ed. Romfel, București, 1993; S. Zilberstein, V. M. Ciobanu, *Drept procesual civil. Tratat de executare silită*, Ed. Lumina Lex, București, 2001 (citată în continuare *Tratat*); Fl. Măgureanu, *Drept procesual civil*, ed. a IX-a, Ed. Universul Juridic, București, 2007, p. 582 și urm.; I. Leș, *Codul de procedură civilă. Comentariu pe articole*, ed. a II-a, Ed. All Beck, București, 2005; I. Leș, *Legislația executării silite*, Ed. C.H. Beck, București, 2007 (citată în continuare *Legislația*).

irevocabilă sau a fost dată cu execuție vremelnică. Executarea silită poate începe însă și în baza unui alt înscris care, potrivit legii, constituie titlu executoriu.

Ca formă a constrângerii de stat, urmărirea realizată prin procedura de executare silită are caracter judiciar, întrucât se integrează în câmpul acțiunii civile și prin aceasta operei de justiție, funcției jurisdicționale a statului².

Realizarea dreptului pe calea constrângerii judiciare are în vedere nu numai dreptul subiectiv (sau interesul legitim încălcat), dar și dreptul obiectiv, ordinea de drept care a fost deopotrivă nesocotită odată cu atingerea adusă dreptului subiectiv al titularului³.

Executarea silită reprezintă o instituție procesuală de maximă importanță în societățile democratice, care contribuie incontestabil la promovarea creditului civil și la stimularea operațiunilor comerciale⁴.

---

² Fl. Măgureanu, *op. cit.*, p. 583.

³ S. Zilberstein, V. M. Ciobanu, *Executarea silită, op. cit.*, vol. I. p. 15.

⁴ I. Leș, *Tratat*, p. 826.

Capitolul II

Natura juridică a executării silită

În doctrina juridică, introducându-se principiul separației celor trei puteri în stat, s-a consolidat opinia potrivit căreia executarea silită este o activitate cu caracter administrativ, judecata și execuția fiind reprezentate de două funcții deosebite în stat, judecata, de funcția de jurisdicție, iar executarea, de funcția executivă⁵.

Opinia se sprijină pe tema potrivit căreia noțiunea de jurisdicție implică numai judecata propriu-zisă, *ius dicere*, iar *imperium*, adică ducerea la îndeplinire prin constrângere a hotărârii pronunțate, excede jurisdicției.

Predomină însă opinia potrivit căreia se consideră că executarea silită este o activitate judiciară, care integrează *imperium* acțiunii civile, al cărui element esențial rămâne constrângerea ca mijloc legal de realizare a dreptului⁶.

Faza de executare silită apare ca o continuitate a primei faze procesuale, cea a judecării, în care rămânem tot în câmpul mijloacelor de apărare a drepturilor, mijloace prin care se afirmă și materializează noțiunea de acțiune.

În cazul procedurilor execuționale, astfel cum ele sunt reglementate prin Codul de procedură civilă, activitatea instanței nu diferă din punct de vedere al importanței de cea din prima fază, ceea ce diferă fiind numai formele adecvate executării silită.

Sarcina instanței de executare este aceea de a avea sub controlul ei permanent activitatea materială a organului de executare, de a arbitra între interesele părților aflate în conflict, de a supraveghea executarea și de a soluționa nemulțumirile atât ale părților, cât și ale terților ale căror drepturi sunt vătămate prin executarea silită.

---

⁵ V. Cădere, *Tratat de procedură civilă*, ed. a II-a, București, 1935, p. 463 și urm.

⁶ Fl. Măgureanu, *op. cit.*, p. 583.

Rezistența debitorului trebuie înfrântă pe căile legale și acestea, astfel cum sunt organizate de lege, presupun o continuă confruntare a părților și luarea unor hotărâri care, de data aceasta, țin de dreptul de jurisdicție al instanței⁷.

Caracterul implicit jurisdicțional al mai multor proceduri execuționale, care se realizează sub forma unui evident proces civil, public și contradictoriu, în care instanța se pronunță printr-o hotărâre supusă căilor de atac, constituie un alt argument de forță în menținerea opiniei dominante.

În ceea ce privește procedura popririi, trebuie remarcat că poprirea se înființează la cererea creditorului, de către executorul judecătoresc de la domiciliul sau sediul debitorului ori de la domiciliul sau sediul terțului poprit.

În cadrul procedurii în care executarea silită se face prin urmărirea bunurilor imobile, vânzarea acestora se face în ședință publică, în care se ține licitația și în care adjudecarea este pronunțată de executorul judecătoresc, iar după consemnarea prețului, tot executorul emite actul de adjudecare. Prin actul de adjudecare proprietatea bunului urmărit silit trece de la debitor la adjudecatar.

Procedurile care realizează predarea silită mobilă se efectuează de către executorul judecătoresc, în sistemul Codului de procedură civilă, sub controlul permanent al instanței de judecată, acțiunea executorului judecătoresc fiind aceea a unui organ de executare, care lucrează sub control judiciar.

Și aceste forme de executare silită se includ sferei de jurisdicție prin faptul că instanța învestește hotărârea cu formula executorie, constituind la cererea creditorului titlul executoriu și tot instanța, pe tot parcursul executării, până la pronunțarea închiderii executării, judecă contestațiile la executare.

Executorul judecătoresc, întâlnind un impediment la executare, nu decide singur, ci se adresează președintelui instanței, urmând ca acesta să decidă pe calea ordonanței președințiale asupra impedimentului respectiv.

---

⁷ S. Zilberstein, V. M. Ciobanu, *op. cit.*, vol. I, p. 18.

Putem aprecia că, potrivit reglementărilor din Codul de procedură civilă, executarea silită ține de dreptul de jurisdicție al instanței și că aceasta nu reprezintă o activitate administrativă⁸.

Instituția executării silite, în afara formelor reglementate în cuprinsul Codului de procedură civilă, are și modalități reglementate prin dispoziții speciale. Astfel, putem aminti, spre exemplu, cazul procedurii de execuție pentru realizarea creanțelor bănești ale statului și ale unor persoane juridice de drept public, constând în impozite, taxe, amenzi și alte venituri datorate bugetului public, debitor fiind persoana fizică sau persoana juridică de drept privat⁹, situația urmării garanțiilor mobiliare¹⁰, a urmării contractelor de leasing etc.

---

⁸ E. Herovanu, *op. cit.*, p. 7 și urm.

⁹ Codul de procedură fiscală, republicat în M. Of. nr. 513 din 31 iulie 2007.

¹⁰ Legea nr. 99/1999, publicată în M. Of. nr. 236 din 27 mai 1999.

Capitolul III

Scurt istoric al executării silite în România

Instituția juridică a executării silite este cunoscută încă din epoca romană, originea acesteia atribuindu-se dreptului roman. La începuturile ei, executarea silită avea un caracter extrajudiciar, creditorul fiind îndreptățit să-și execute singur dreptul său. La încheierea unui contract, debitorul dădea creditorului *in mancipio*, acesta din urmă obligându-se a-l emancipa după plata datoriei. La împlinirea termenului de scadență, în caz de neplată, creditorul acționa în judecată pe debitor, iar după obținerea hotărârii de condamnare împotriva lui, debitorul mai avea un termen de 30 de zile să-și îndeplinească obligația de plată.

Dacă nici în acest termen plata nu era făcută, debitorul era prezentat în fața magistratului de către creditor, iar prin *legis actio per manus iniectorum*, debitorul era adjudecat în favoarea creditorului. Astfel, creditorul dobânda dreptul să-l încarcereze pe debitor în temnița sa¹¹, urmând ca după un anumit interval de timp, de el stabilit, dacă nici atunci debitorul nu-și achita datoria și nicio terță persoană nu plătea pentru acesta, putându-l ucide sau vinde ca sclav. Situația grea era atunci când existau mai mulți creditori, situație în care debitorul era tăiat în bucăți și împărțit între creditori.

Ca o necesitate a îndreptării acestei abominabile modalități de executare au apărut „Legile Iuliane” care au inițiat posibilitatea urmăririi bunurilor debitorului, prin *cessio bonorum*, procedură care îndreptățește creditorul să vândă, personal, toată averea debitorului, chiar și pentru o creanță neînsemnată valoric.

---

¹¹ Închisoarea privată a fost suprimată prin constituții imperiale (Constituția lui Theodosius, Valentinianus și Arcadius din 388, în Cod Theodosianus 9, 11, 1). Creditorul care ducea la închisoare privată pe debitor se făcea vinovat de *crimen laesae maiestatis*. Dar marii proprietari și oamenii cu influență continuau să închidă pe debitori în închisorile private. Împărații au fost obligați să intervină în repetate rânduri (Zenon în anul 486).

Mai târziu și această procedură este modificată, fiind înlocuită cu *distractio bonorum*, procedură în care creditorul sechestrează întreaga avere a debitorului, însă vinde numai bunurile necesare acoperirii creanței urmărite. Această procedură este cea mai apropiată de cea existentă în zilele noastre, cu atât mai mult cu cât în această nouă procedură apar pentru prima oară organe publice de executare, numite *curator bonis distrahendis*, executarea silită pierzându-și caracterul extrajudiciar, devenind o activitate îndeplinită de către un anumit organ de stat.

Constrângerea corporală s-a menținut în unele țări ca Anglia, Franța, Germania, Austria etc. până în epoca modernă.

În România nu sunt cunoscute izvoarele executării silite, această activitate fiind lăsată la bunul plac al celor interesați, porunca Domnului fiind elementul juridic ce declanșează executarea¹².

O organizare sistematică și națională a instituției executării silite multă vreme nu a fost posibilă, datorită condiției istorice a provinciilor românești, cu organizare statală proprie. Întregul drept românesc are, ca și limba, o distincție anume, clădit pe vechile tradiții comunitare – în sânul obștilor vicinale, fiind o societate agrară închisă, cârmuită după normele vechiului drept consuetudinar românesc, cunoscut sub denumirea de *ius valahicum*.

Aflate în zona de influență bizantină, Moldova și Țara Românească au apelat la legislația împărătească *Basilicalele*, care reglementa și dreptul material și cel procesual civil.

Pe aceeași bază, a *Basilicalelor*, încep să se contureze cu continuitate instituții de proceduri de executare silită imobiliară. Dreptul bizantin a fost receptat în Țările Române prin culegerile de legiuiri care circulau (exemplu: Hexabiblu lui Armenopol) și mai ales prin pravilele bisericești și hrisoavele domnești.

În această materie, hotărârile se executau numai în urma unei porunci speciale a Domnului, porunca fiind formula executorie a acelor timpuri.

Executorii (vornicii, dajdierii, mumbașirii domnești, zapcii, copiii de casă, păhărniceii, aprozii isprăvniciei sau aprozii vătășești)

---

¹² S. Zilberstein, V. M. Ciobanu, *op. cit.*, vol. I, p. 21.

faceau o somație verbală, înfățișând numai porunca domnească. Această organizare se dezvoltă în feudalismul târziu al sec. XVII-XVIII, când germeii destrămării vechilor rânduiești încep să apară. Odată cu dezvoltarea orașelor și târgurilor, problema executării creanțelor și a datoriilor primește alte reguli, pentru că dispare pentru totdeauna rânduiala veche cu influențe canonice¹³.

Vânzările silite se făceau printr-o procedură asemănătoare licitației publice cu strigare de astăzi, numită mezat.

Alexandru Mavrocordat, în anul 1785, emite un hrisov prin care vânzarea silită imobiliară se făcea cu publicații; adjudecarea definitivă se făcea prin întărire a Domnului, după trecerea unui termen de șase luni în cazul debitorilor cu domiciliul în țară și a unui termen de trei ani, pentru debitorii cu domiciliul în străinătate.

Reglementările sunt preluate în *Codul Donici* (1814-1817)¹⁴, capitolul 11, paragraful 17 și apoi, cu mici modificări, într-un act normativ elaborat la 1846 sub domnia lui Mihail Sturza.

În cadrul aceluiași preocupări de codificare a normelor civile și procesual civile, în Țara Românească sunt de menționat corpul de legi canonice, amestecate cu legi civile, cunoscut sub numele de *Nomocanonic*¹⁵.

În anul 1779 se publică *Codul Ipsilanti*, în materie civilă, bazat pe *Basilicalele lui Amenopol*.

Urmează *Codul Scarlat Calimachi*, publicat la Iași în 1812, *Codul Caragea*, promulgat la București în anul 1818, și *Regulamentele Organice* alcătuite în 1812 și puse în aplicare în ambele Țări Române în anul 1813.

Ultimele trei legiuiri cuprindeau dispoziții referitoare la urmărirea silită imobiliară și consfințeau regula potrivit căreia adjudecarea se definitivă prin întărirea Domnului¹⁶.

---

¹³ Keith Hitchius, *România anilor 1866-1947*, Ed. Humanitas, pp. 28-29.

¹⁴ A se vedea D. Negulescu, *op. cit.*, pp. 17-18.

¹⁵ N. Luca, *Executarea silită asupra bunurilor imobile*, ed. a II-a, Ed. Curierul Judiciar S.A., 1928, p. 5 și urm.

¹⁶ D. V. Firoiu, *Istoria statului și dreptul românesc*, E.D.P., București, 1976, p. 99.

De la 1862 această întărire nu mai era necesară, actele de vânzări silnice fiind supuse recursului în casație.

Actualul Cod de procedură civilă a fost decretat la 9 septembrie 1865, fiind pus în aplicare la 1 decembrie 1865.

Codul a reglementat punerea în executare a hotărârii judecătorești după investirea cu formulă executorie.

În principal, executarea se realizează prin vânzarea silită a imobilelor proprietatea debitorilor.

Ca formă de constrângere era prevăzută și constrângerea corporală, constând în detenție. Realizarea acestei forme de constrângere nu a fost posibilă, deoarece Legea constrângerii corporale din 12 septembrie 1864, în care se prevedea construirea unor case județene (închisori) pentru arestul debitorilor în materie civilă și comercială, nu s-a pus în aplicare, probabil din lipsa fondurilor necesare realizării investițiilor în aceste construcții.

După 35 de ani de la punerea în aplicare a Codului de procedură civilă, imperfecțiunile de reglementare, puse în evidență în activitatea practică, au generat o primă și importantă modificare în materia executării silite, inițiată de ministrul justiției C. G. Dissescu.

Astfel, prin modificările intervenite în anul 1900, art. 380 care reglementa constrângerea corporală, a fost suprimat și au fost reduse termenele de procedură din cadrul executării silite.

După Primul Război Mondial și Marea Unire din 1918, Codul a fost supus unor noi modificări, cea mai importantă fiind cea realizată prin Legea din 19 mai 1925 privitoare la unificarea unor dispoziții de procedură civilă și comercială, pentru înlesnirea și accelerarea judecăților înaintea tribunalelor și curților de apel, precum și pentru unificarea competenței judecătorilor.

Au urmat și multe alte modificări prin legi de accelerare a judecăților, ultima lege în acest sens, Legea nr. 389, fiind decretată la 22 iunie 1943.

În Transilvania, organizată cadastral, în sistemul austriac al cărții funciare, executarea silită era reglementată potrivit Legii LX din anul 1881. Datorită acestui fapt, Legea nr. 389 din anul 1943 a menținut procedura executării silite asupra bunurilor imobile și

uzufructului imobilelor, precum și măsurile de asigurare a acestora în forma vechii reglementări. Legea LX din 1881 a funcționat în paralel cu sistemul de publicitate, făcând și obiectul unor controverse în doctrină și jurisprudență.

Cu unele modificări, în Transilvania se menține reglementarea Legii LX din 1881, până la intrarea în vigoare a Legii nr. 7/1996 privind cadastrul și publicitatea imobiliară.

După cel de-al Doilea Război Mondial, începând din anul 1948, prin derogare de la dispozițiile comune ale Cărtii a V-a din Codul de procedură civilă care în general au rămas neschimbate, au intervenit o serie de acte normative speciale în procedura executării silite, reglementând existența unor noi titluri executorii, în materia contractelor (contractele cu privire la vânzări de mărfuri și prestări de servicii cu plata în rate – art. 4 din Decretul nr. 296/1959), a dreptului muncii (decizia de imputare și angajamentul de plată – art. 107 alin. 2 și 108 alin. 2 din Codul muncii), în practica notarială (art. 4 din Decretul nr. 377/1960) alte înscrisuri care constituiau titluri executorii. Aceste reglementări simplificau sau înlocuiau dispozițiile de drept comun.

O procedură specială cu privire la executarea silită împotriva persoanelor fizice, a plății impozitelor și taxelor neachitate în termen, a creanțelor bănești ale agenților economici de stat, precum și cu privire la executarea confiscării, a fost instituită prin Decretul nr. 221/1960 și H.C.M. nr. 729/1960¹⁷.

Evoluția reglementărilor legale privind executarea silită a fost pusă sub semnul progresului, realizat, pe de o parte, prin perfecționarea Codului de procedură civilă, multiplicarea titlurilor executorii, altele decât cele care derivă din hotărârile judecătorești civile trecute în puterea lucrului judecat, cât și din diversificarea unor proceduri în afara dreptului comun.

Ca o particularitate a executării silite în sistemul nostru procesual, se poate constata caracterul umanitar pe care îl prezintă

---

¹⁷ A se vedea și Gh. Dobrican, *Obiectul executării silite și procedura de executare în cazul debitorilor regii autonome și societăți comerciale*, în Dreptul nr. 2/1994, p. 57; C.S.J., s. cont. adm, dec. nr. 586/1993, în Buletinul Jurisprudenței Curții Supreme de Justiție, Culegere de decizii pe anul 1993, pp. 396-397.

executarea silită, prin faptul că aceasta, în principiu, nu se poate purta asupra persoanei debitorului, ci numai asupra bunurilor sale.

Ca o expresie a protecției sociale consacrate de lege, anumite bunuri, riguros determinate, nu pot fi urmărite silit, iar taxele de timbru percepute în cadrul procedurii de executare silită sunt de nivel redus.

Întreaga procedură a executării silite stă sub semnul legalității, orice act de urmărire silită care intră în conținutul procedurii de executare fiind sub control judiciar, pe calea contestației la executare.

Organizarea executării în sistemul actual favorizează pe debitor și pe terț, deoarece permite introducerea contestației la executare până la ultimul act de executare, sistem criticat deoarece neregularitățile pot fi valorificate cu multă întârziere și pot duce la anularea unor acte încheiate ulterior și deci la anularea executării¹⁸.

---

¹⁸ S. Zilberstein, V. M. Ciobanu, *op. cit.*, vol. I, p. 28.

Capitolul IV

Normele de procedură civilă ce reglementează executarea silită

În materia executării silite, dreptul comun include normele cuprinse în Cartea a V-a a Codului de procedură civilă, art. 371¹-580⁵. Acest sediu al materiei se completează cu un complex de acte normative: legi, ordonanțe și hotărâri de guvern, ordine administrative, care pot fi sistematizate după criteriul raporturilor execuționale pe care le reglementează, la care se adaugă tratatele și convențiile internaționale la care România este parte și care cuprind norme referitoare la executarea silită.

După câmpul de aplicare, general sau restrâns, normele execuționale sunt norme generale sau norme speciale.

Astfel, Codul de procedură civilă, dreptul comun în materia executării silite, conține normele generale, iar diversele acte normative de reglementare specială a unor forme de executare silită conțin normele speciale, care derogă de la dreptul comun.

Legea generală sau de drept comun este aceea care se aplică în orice materie și în toate cazurile, în afară de cele pentru care legea stabilește un regim derogatoriu.

Există și norme speciale care reglementează, distinct de normele comune, procedura executării silite prin decontare bancară, ca procedură necunoscută de dreptul comun.

De asemenea, pentru categoria debitorilor bugetari, persoane fizice sau juridice, mecanismul de executare conține norme derogatorii cu caracter special, dar care, în această materie, constituie norme comune.

Clasificarea normelor execuționale¹⁹ în generale sau speciale își justifică importanța practică prin aceea că asigură răspunsul problemei conflictului dintre aceste norme, conform principiului că, în acest conflict, precădere are norma specială.

---

¹⁹ S. Zilberstein, V. M. Ciobanu, *op. cit.*, vol. I, pp. 40-44.

Ca urmare, în materia executării silite, ori de câte ori există o reglementare specială, aceasta se aplică cu prioritate față de reglementările generale.

O a doua corelație de ordin principal este că, în măsura în care legea specială nu dispune, ea se întregește cu dispozițiile normei generale.

Aceasta se aplică prin faptul că, în cazul derogării de la dreptul comun prin normă specială, interesul care impune derogarea are un câmp foarte limitat față de planul general care a impus reglementarea generală.

Derogarea nu trebuie să reglementeze integral materia asupra căreia acționează, ci numai parțial, în măsura în care trebuie derogat.

Dacă legea specială se completează cu legea generală, reciproca nu funcționează, nefiind cu puțință ca legea generală să se completeze cu legea specială, aceasta însemnând de fapt extinderea câmpului de aplicare a legii speciale cu caracter derogator la materii pentru care nu a fost edictată.

Normele ce reglementează executarea silită se clasifică după criteriul obiectului de reglementare în:

- a) norme de organizare;
- b) norme de competență;
- c) norme de procedură propriu-zisă.

Din categoria normelor de organizare fac parte cele referitoare la organizarea instanțelor de executare și organul de executare. Sediul materiei acestor norme îl constituie Legea nr. 304/2004²⁰ privind organizarea judiciară, iar pentru organele de executare, Legea nr. 188/2000²¹ și alte norme speciale²².

---

²⁰ Publicată în M. Of. nr. 576 din 29 iunie 2004, republicată în M. Of. nr. 827 din 13 noiembrie 2005.

²¹ Publicată în M. Of. nr. 559 din 10 noiembrie 2000, cu modificările și completările aduse prin: O.U.G. nr. 16/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (M. Of. nr. 64 din 6 februarie 2001) [aprobată prin Legea nr. 360/2001 (M. Of. nr. 382 din 12 iulie 2001)]; O.U.G. nr. 64/2001 pentru modificarea și completarea Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (M. Of. nr. 233 din 9 mai 2001 [aprobată cu modificări prin Legea nr. 540/2001 (M. Of. nr. 652 din 17 octombrie 2001)]; O.G. nr. 7/2001 privind impozitul pe profit (M. Of. nr. 435 din 3 august 2001) [aprobată cu modificări prin Legea nr. 493/2002 (M. Of. nr. 543 din 25 iulie 2002)]; O.U.G. nr. 190/2005 pentru realizarea unor măsuri necesare în procesul de

Normele de competență sunt cele care reglementează atribuțiile instanțelor și organelor de executare. Cele de procedură propriu-zisă se referă la activitatea de executare și la actele de procedură care consemnează această activitate.

Clasificarea care împarte normele de executare în funcție de caracterul lor obligatoriu pentru părți, organul de executare și instanța de executare, ori susceptibil de derogare prin voința părților, clasifică normele ca fiind imperative sau dispozitive²³.

Normele dispozitive sunt cele care fie suplinesc voința părților, neexprimată în actele lor juridice, fie protejează interesele unei părți, îngăduindu-i astfel acesteia posibilitatea de a-și exercita drepturile îndeplătându-se de la prevederile legii.

Legile imperative sunt cele care, fie că impun părților o acțiune, fie că le obligă la o abstențiune, nu îngăduie să nu fie aplicate și în caz de încălcare atrag, ca sancțiuni civile, decăderea din drept, nulitatea actului sau plata unei amenzi.

Din punct de vedere practic, teoria generală desprinde din această ultimă clasificare consecințe în materia nulității actelor de procedură execuționale.

Astfel, nulitățile absolute se deosebesc de nulitățile relative după cum este sancționată încălcarea unor norme imperative sau dispozitive. Încălcarea unei norme imperative în materia executării atrage o nulitate absolută. Aceasta înseamnă că sancțiunea nulității poate fi cerută în tot cursul procedurii execuționale, de oricare

---

integrare europeană (M. Of. nr. 1179 din 28 decembrie 2005) [aprobată cu modificări prin Legea nr. 332/2006 (M. Of. nr. 629 din 20 iulie 2006)]; Legea nr. 278/2006 pentru modificarea și completarea codului penal precum și pentru modificarea și completarea altor legi (M. Of. nr. 601 din 12 iulie 2006).

²² Regulament din 5 februarie 2001 de aplicare a Legii nr. 188/2000 privind executorii judecătorești (M. Of. nr. 64 din 6 februarie 2001), aprobat prin Ordinul nr. 210/2001 (M. Of. nr. 64 din 6 februarie 2001), modificat și completat prin Ordinul nr. 658/C/2006 (M. Of. nr. 240 din 17 martie 2006), modificat și completat prin Ordinul nr. 2570/C/2006 (M. Of. nr. 956 din 28 noiembrie 2006), modificat și completat prin Ordinul nr. 656/C/2007 (M. Of. nr. 194 din 21 martie 2007); Statutul Uniunii Naționale a Executorilor Judecătorești (M. Of. nr. 311 din 12 iunie 2001) cu modificat și completat.

²³ V. M. Ciobanu, *Tratat, op. cit.*, vol. I, pp. 172-175; Deleanu, *Tratat, op. cit.*, vol. I, pp. 17-19; Fl. Măgureanu, *op. cit.*, pp. 23-26.

participant, ori poate fi invocată din oficiu de instanța de executare (art. 108 alin. 1 C. pr. civ.)

Încălcarea normei dispozitive atrage o nulitate relativă, spre deosebire de cea absolută, poate fi invocată numai de partea direct interesată, imediat după ce a constatat neregularitatea actului (art. 108 alin. 2 C. pr. civ.).

Efectul sancțiunii nulității constă în lipsirea actului de procedură execuțională, în tot sau în parte, de efectele sale juridice în vederea cărora a fost săvârșit.

În materia executării silite se întâlnesc numeroase nulități anume prevăzute de lege.

De exemplu în art. 391 C. pr. civ. se prevede că încălcarea articolelor 384, 385, care se referă la darea de cauțiune și intervalul de timp din cursul zilei în care se poate face executarea, atrage anularea executării.

Având în vedere caracterul imperativ sau dispozitiv al normei execuționale, în ce privește normele de procedură propriu-zise, în lipsa unor precizări în dispozițiile legale care să arate dacă norma este imperativă sau dispozitivă, criteriul de delimitare îl constituie tocmai interesul ocrotit.

Astfel, dacă este vorba de interesul special al unei părți, nulitatea, chiar anume prevăzută, va fi nulitatea relativă.

De exemplu, nerespectarea dispozițiilor articolelor nr. 387 și 389 C. pr. civ., privitoare la încunoștințarea datornicului prin somație atrage, potrivit art. nr. 391 C. pr. civ., sancțiunea nulității.

Ca urmare, fiind vorba de dispoziții instituite în interesul debitorului, socotim²⁴ că nulitatea în acest caz este relativă și, prin urmare, numai debitorul se poate plânde de lipsa înștiințării sale formale despre începerea executării.

În schimb, anumite formalități de publicitate în materie de executare imobiliară, prevăzute de asemenea sub sancțiunea nulității de art. 509 C. pr. civ., au un caracter imperativ, fiind prescrise în

---

²⁴ S. Zilberstein, V. M. Ciobanu, *Drept procesual civil. Executarea silită*, vol. I, Ed. Lumina Lex, București 1996, p. 43.

interesul larg al terților interesați în executare²⁵.

Potrivit opiniei aceluiași autori, dispozițiile legale de ocrotire ce privesc pe debitor, dispoziții care dau expresie principiului protecției sociale în efectuarea executării silită, trebuie privite ca imperative, nefiind permisă transgresarea lor chiar cu asentimentul debitorului.

Astfel, limitarea urmăririi salariului, în cazul concursului de creditori, la cel mult 1/2, prevăzută în art. 409 C. pr. civ., vizează într-o largă măsură interesul general, astfel că trebuie socotită ca normă imperativă.

Tot cu caracter imperativ trebuie socotite normele a căror încălcare nu este anume sancționată cu nulitatea, în situația în care acestea ocrotesc proprietatea, cum sunt cele ce interzic urmărirea silită a unor bunuri, astfel că nerespectarea legii în aceste situații trebuie sancționată cu nulitatea absolută.

Cu excepția cazurilor de nulitate reglementate prin art. 105 C. pr. civ., în literatura juridică și în practica instanțelor judecătorești se admite că există și alte cazuri de nulitate necondiționată de existența unei vătămări.

Aceste cazuri, în afara formei și conținutului actului de procedură, se referă la condiții exterioare de care depinde valabilitatea actului.

În seria condițiilor exterioare, numai competența face obiectul reglementării art. 105 C. pr. civ., nefiind reglementată și situația compunerii legale a instanței, respectarea formelor în care trebuie efectuate actele de procedură, plata taxei de timbru și îndeplinirea condițiilor de exercitare a dreptului la acțiune în cazul executării.

În literatura juridică de specialitate s-a exprimat opinia că, în aceste cazuri referitoare la condițiile exterioare actului, nulitatea este necondiționată de existența unei vătămări, iar explicația rezidă în aceea că greșita compunere a instanței reprezintă un motiv de casare distinct de motivele privitoare la necompetența instanței și la încălcarea formelor procedurale prevăzute sub pedeapsa nulității de art. 105 alin. 2 C. pr. civ.

---

²⁵ *Idem*, p. 43.

Tot în domeniul condițiilor exterioare actului de procedură se încadrează și cazul de nulitate existent în situația săvârșirii actului de executare înainte de termenul stabilit de lege, făcându-se distincție de situația nulității actului de procedură întocmit după expirarea termenului imperativ, caz în care nulitatea nu intervine ca un efect imediat al încălcării normelor ce prevăd termenele legale imperative, ci ca o consecință a sancțiunii specifice pentru aceste termene, și anume decăderea.

Cu privire la lipsa capacității procesuale de folosință, literatura de specialitate reține că nulitatea actului de procedură, inclusiv cel privind executarea, este atrasă necondiționat de existența unei vătămări, deoarece capacitatea procesuală, ca o condiție extrinsecă actului de procedură, este însăși condiția exercițiului acestui drept.

În ceea ce privește momentul invocării nulității există deosebiri între procedura execuțională și procedura judiciară.

În faza de executare a procesului civil, în general, atât nulitățile absolute, cât și cele relative pot fi invocate până la ultimul act de executare, acesta determinând și termenul până la care se poate face contestație la executare (art. 403 C. pr. civ.).

În materia popririi orice parte interesată poate face contestație la poprirea încuviințată, înainte de validare (art. 455 alin. 2 C. pr. civ.).

Și în cazul executării silite, deosebirea între nulitățile relative și nulitățile absolute subzistă sub raportul momentului când pot fi invocate.

Astfel, nulitățile absolute pot fi invocate pentru prima dată chiar în cursul judecății apelului sau recursului la contestație, pe când cele relative pot fi invocate numai prin însăși contestația la executare, neinvocarea în contestație a unei nulități relative acoperind neregularitatea actului procedural și atrăgând decăderea părții ce a suferit vătămarea.

Ca și în procedura de judecată, în materia executării silite nu există nulități de drept, ca atare, atât în cazul nulităților absolute, cât și a celor relative, nulitatea actului de procedură trebuie invocat în fața judecătorului, desființarea actului atacat neputând fi făcută decât prin hotărâre judecătorească.

Ca urmare, până în momentul declarării nulității de către instanța judecătorească, actul de procedură, deși îndeplinit cu

nerespectarea cerințelor prevăzute de lege, își va produce efectele, ca și cum ar fi un act valabil încheiat.

Declararea nulității actului de procedură are ca efect scoaterea aceluia act din cauză, deci lipsirea respectivului act de efectele pe care i le dă legea.

Nulitatea afectează atât operațiunea juridică, lipsind-o de efectele sale firești, cât și actul sau actele încheiate pentru constatarea acelei operațiuni (de exemplu, nulitatea comunicării somației atrage nulitatea dovezii de primire sau a procesului-verbal încheiat de agentul procedural).

Efectul de invalidare a actului de procedură se produce din chiar momentul întocmirii lui, iar nu din momentul constatării nulității. Rezultă că nulitatea operează astfel retroactiv, indiferent de natura imperativă sau dispozitivă a normelor încălcate.

Dacă prin actul anulat s-au luat anumite măsuri, acestea nu vor mai fi duse la îndeplinire sau, după caz, nu vor mai fi luate în considerație.

Nulitatea unui act de procedură, și în materia executării silite, nu afectează actul precedent și nici cel ce urmează, dacă acestea sunt independente față de actul nul.